

Markedsrapport Kina

Baggrund

Kinas økonomi voksede med ca. 6,6 pct. i 2018, hvilket er et højt niveau. Men samtidig er væksttempoet dog under en langsom, men sikker opbremsning i takt med, at Kina gennemgår en historisk økonomisk tilpasning fra en relativ simpel udviklingsøkonomi drevet eksport af lavteknologi og massive infrastrukturinvesteringer til en kompleks og moderne innovations- og serviceøkonomi drevet af forbrug. Det lavere væksttempo afspejler, at de lavest hængende frugter for at opnå høj produktivitetsvækst f.eks. ved inddragelsen af billig arbejdskraft fra oplandet, i det store hele er plukket. Nu forestår det hårde arbejde med at få taget de næste svære skridt for at øge produktiviteten endnu mere og rykke Kina op i værdikæden blandt verdens topøkonomier.

For at komme længere op i værdikæden er det væsentligt at fortsætte med økonomiske reformer. Kina må forcere forhindringer på vejen - både selvskabte, såsom et massivt gældsberg, og internationale såsom handelskrig og potentielle sikkerhedspolitiske konflikter med USA og nabolandene i Asien.

Tabel 1: Økonomiske nøgletal for Kina

	2015	2016	2017	2018	2019 (Skøn)	2020 (Skøn)	2021 (Skøn)
Real BNP-vækst (pct.)	6,9	6,7	6,8	6,6	6,3	6,1	5,6
Inflation (pct.)	1,5	2,1	1,5	1,9	2,9	3,1	2,7
Offentlig budgetbalance af BNP (pct.)	-3,4	-3,8	-3,8	-4,2	-4,5	-4,5	-4,3
Offentlig gæld (brutto) af BNP (pct.)	15,2	16,1	16,5	19,3	22,3	25,2	27,8
Betalingsbalancens løb. poster af BNP (pct.)	2,7	1,8	1,6	0,4	0,2	-0,3	-0,3
Udlandsgæld (brutto) af BNP	11,8	12,6	14,2	14,6	14,7	15,1	15,4
Valutareserve/importdækning i mdr.	20,4	19,1	17,6	14,9	13,4	12,5	10,9
Privat kreditgivning-vækst	23,7	20,1	11,3	10,4	12,3	11,5	10,4
Valutakurs rmb:USD	6,2	6,6	6,8	6,6	6,9	6,9	6,9

Kilde: EIU

Udgivet af: Dansk Erhverv i samarbejde med EKF – Danmarks Eksportkredit

Økonomisk udvikling

Kinas økonomiske vækst er taget af i tempo siden 2010. Forinden havde væksten buldret derudaf på ca. 10 pct. om året uafbrudt i næsten tre årtier. Aftagende vækstrater er naturligt, fordi Kina flytter sig længere og længere op i værdikæden. Hurtige catch-up gevinster ved teknologioverførsel, adgang til billig og rigelig arbejdskraft og store rentable infrastrukturprojekter er der mindre af i dag. Nu skal Kina selv til at udvikle nye produk-

ter og dermed blive en innovationsøkonomi. Kinas regering har også satset på en grønere og mere bæredygtig vækst og dermed forsøgt at skifte forurenende højvækst ud med renere kvalitetsvækst. Ikke desto mindre har Kina fortsat et stort vækstpotentiale, som til gengæld må drives frem af produktivetsforbedringer som følge af innovation og af privatforbrug.

Ifølge den internationale valutafond IMF vil Kinas økonomi kunne vokse op mod 6 pct. årligt vel ind i 2020'erne og overtage USA som verdens største økonomi omkring 2030. Den fortsatte positive væksthistorie kræver dog, at en række produktivetsfremmende reformer gennemføres, der dels vil hjælpe Kina med at afmontere en række økonomiske risici, som kan afspore væksten og dels fremme omstillingen af økonomien mod mere forbrug, service og innovation - og mindre investering i veje, metroer, jernbaner mv.

Det har længe været kendt, at Kina kæmper med en række store økonomiske ubalancer. Det handler især en meget stor opbygning af gæld drevet af hurtigt voksende kreditgivning via både de statskontrollerede- og de private banker. Kreditvæksten har resulteret i et nationalt gælds niveau på svimlende 254 pct. af BNP ifølge centralbankernes bank, The Bank of International Settlements. Den høje gæld dækker over långivning til tvivlsomme projekter og en stor andel af gælden findes i en ureguleret grå banksektor uden for det normale bankvæsen. Andre lande med lignende gælds niveauer har ifølge IMF oplevet dybe finansielle kriser, der bryder ud, når långivernes tillid til lånernes tilbagebetalingsevne brister. Den finansielle sektor må følgelig tage store tab på de dårlige lån, hvilket kan medføre egentlige bankkollaps. Noget tyder på, at Kinas banksektor nu har så mange dårlige betalere, især blandt virksomhederne, at landet har potentialet til en finansiell krise, selvom det ikke er givet.

Baggrunden for den høje kreditgivning skal findes i den globale finanskrisen i 2009, der ramte den globale økonomi og ikke mindst Kinas eksportsektor. Med et politisk mål om at fordoble BNP ml. 2010 og 2020 satte Kinas regering et historisk eksperiment i gang med øget kreditgivning for at kompensere for tab på eksporten ved i stedet for at satse på indenlandske investeringer i infrastruktur. Kinas regering har klart erkendt, at kredittoblen nu er blevet for stor. I 2017 begyndte man derfor at bremse op for långivningen ved at stramme regulering og krav til bankernes likviditetsbeholdninger. Ikke mindst er der sat fokus på den uregulerede grå banksektor. Det betyder, at kredit er blevet sværere tilgængelig og dyrere - især for de mindst kreditværdige virksomheder. EKF vurderer derfor, at der vil komme flere betalingsproblemer i Kinas private sektor i de kommende år. Tabsgivende statsejede virksomheder vil til gengæld næppe få lov at misligholde deres gæld, men må enten reformeres eller lukkes.

Urentable statsejede zombie-virksomheder udgør netop et andet relateret problem til Kinas gældsboble. Mange af disse virksomheder er uprofitable, men overlever fordi ejerne - statsejede banker og kommunale, regionale og statslige ejere - fortsat pumper penge ind i dem og giver billig kredit for at holde dem oven vande, ofte af frygt for en bølge af utilfredse arbejdsløse og pga. adgang til korruptionsmuligheder. Men det er ikke mindst nødvendigt for en fortsat høj vækst i Kina at gennemføre en tilbagerulning af den statslige styring af økonomien for at få dirigeret investeringerne derhen, hvor de giver mest værdi for pengene. Omstillingen har dog vist sig som en svær politisk balancegang med to skridt frem og ét skridt tilbage pga. mange modsatrettede hensyn.

Et andet, nyere problem er naturligvis handelskrigen med USA. Præsident Trump meldte allerede under sin valgkamp ud, at han tilhører en ideologisk fløj, som går ind for protektionisme for at beskytte amerikanske producenter og arbejdstagere mod international

konkurrence. Trump anklager Kina, EU og andre handelspartnere for unfair protektionisme over for USA. Især Kina har stået for skud, og Trump har indført straffetold på en stor del af importen fra Kina og truer med nye tiltag. Kineserne eksporterer varer for godt 500 mia. dollars til USA om året, mens amerikanerne kun eksporterer for ca. en femtedel af det beløb til Kina. Kina er sårbar over for handelskrigen, da hele 3,4 pct. af landets BNP stammer fra eksport til USA. En handelskrig kan dermed ramme den kinesiske eksportsektor – i hvert tilfælde på kort- til mellemlang sigt. Handelskrigen rammer allerede Kinas vækst og kan få bredere økonomiske følger som resultat af faldende aktiekurser og flere tab i eksportsektoren, der forplanter sig ud i den finansielle sektor og den private sektor.

Til trods de mange faremomenter bør man dog ikke overse, at Kina fortsat også har mange styrker, der gør landet til et spændende marked – også fremover. I de kommende år ventes Kina at øge sit BNP til trods for handelskrig og gældsberg med 4-5 pct. om året. Hvis landet løser sine udfordringer, kan det ifølge IMF opnå en vækst på over 6 pct. årligt. Økonomien vil dermed fortsat vokse hurtigere end de fleste. Væksten sker også på baggrund af et stadigt højere udgangspunkt. Middelklassen, der nu er på mere end 300 millioner, vil fortsætte med at vokse, om end måske i lidt langsommere tempo.

Og selvom Kina i de foregående tre årtier har høstet fordelene ved at flytte folk fra et ineffektivt landbrug til industrierhvervet med højere produktivitet, er denne flytning fra land til by stadig ikke helt færdig. I dag bor ca. 52 pct. af befolkningen i byerne, men dette ventes at stige til 70 pct. om 15-20 år. Det gælder især, hvis det såkaldte Hukuo-system (hjemstavnregistrering) bliver reformeret. Dermed vil migrantarbejdere kunne flytte legalt og etablere sig fast i storbyerne og opnå tilhørende sociale rettigheder. Stigende befolkningskoncentration i byer betyder store samfundsøkonomiske gevinster fordi specialisering øges og matching på arbejdsmarkedet forbedres.

Tabel 2: **Kinas handelsforhold til Danmark**

Dobbeltbeskatningsaftale med Danmark	Ja
Kinesiske investeringer i Danmark (beholdning i 3. kvartal 2018)	7,0 mia. DKK
Danske investeringer i Kina (beholdning i 3. kvartal 2018)	33,0 mia. DKK
Dansk vareeksport til Kina 2018	28,4 mia. DKK
Dansk tjenesteeksport til Kina 2018	14,5 mia. DKK.
Dansk vare- og tjenesteeksport til Kina 2018	42,9 mia. DKK.
Dansk vareimport fra Kina 2018	47,5 mia. DKK.
Dansk tjenesteimport fra Kina 2018	12,8 mia. DKK.
Dansk vare- og tjenesteimport fra Kina 2018	60,3 mia. DKK.
Danske datterselskaber i Kina 2018	482 (88.403 ansatte i alt)

Kilde: SKAT og Danmarks Statistik

Tabel 3: Eksportudsigt for Kina

	2018 (skøn)	2019 (skøn)	2020 (skøn)
Vækst i dansk vareeksport til Kina (pct.)	-1,1	10,0	8,4
Vækst i dansk tjenesteeksport til Kina (pct.)	-11,8	-5,5	-0,7
Vækst i vare- og tjenesteeksport til Kina (pct.)	-4,4	5,5	6,1

Kilde: Udenrigsministeriet

Politisk udvikling

Hvorvidt Kinas høje vækst aftager helt, landet falder ned i en egentlig økonomisk krise eller fortsætter i et højt og grønnere væksttempo, er efter EKF's vurdering mest af alt et politisk spørgsmål. Kinas Kommunistparti, der har haft monopol på den politiske magt siden 1949, har med Deng Xiaopings markedsreformer vist, at det er i stand til at træffe langsigtede beslutninger om markedsreformer og på pragmatisk vis kunnet tilpasse disse til partiets ideologiske rødder i Leninisme-Marxismen. Men den valgte model har været statsstyret kapitalisme, hvor kun en mindre del – primært eksporterhvervene – har været i privateje. Partiet har dermed kunnet fastholde styring via store statslige monopoler i centrale sektorer. Spørgsmålet er nu, om partiet tør løsne op for kontrollen og lade markedet råde mere frit. Det er et nødvendigt skifte, fordi mange statsejede beskyttede monopoler er ineffektive og i visse tilfælde direkte underskudsforretninger.

Partiet besluttede allerede i 2013, at det nu var tid at lade markedskræfterne bestemme mere. Men styret har ikke for alvor leveret. En væsentlig grund er formentlig, at liberalisering af markedet kan blive en udfordring for partiets magtmonopol, idet partiets kontrol over samfundsgoderne gennem de statsejede virksomheder og bureaukratiet kan blive svækket under friere markedsforhold. Statsejerskabet og bureaukratiske processer er også en væsentlig kilde til korruptionsmuligheder.

Skal Kina for alvor fortsætte væksten er forbedring af det kommercielle klima også afgørende - især opbyggelsen af en egentlig retsstat, der sikrer lige konkurrencevilkår, garanterer ejendomsretten og med et fundament i et uafhængigt retsvæsen. Dette står dog heller ikke højt på partiets ønskeseddel lige nu. Snarere har styret under præsident Xi Jinping gået den anden vej og strammet grebet om private virksomheder sammen med øget overvågning generelt. Spørgsmålet er derfor, om partiet politisk kan levere de nødvendige liberaliseringsreformer for at udløse vækstpotentialet. Omvendt hvis partiet ikke evner fortsat at levere mærkbare forbedringer og indkomst-vækst kan det miste opbakning i befolkningen og udløse sociale protester. Det er EKF's vurdering, at reformarbejdet vil fortsætte fremad, men at processen, som hidtil vil gå frem i stop-go-tempo med pludselige indgreb og tilbageslag. Dermed vil den politiske risiko i Kina fortsat være væsentlig for danske eksportører.

Udenrigspolitisk betyder Kinas opstigning i det globale magthierarki, at landet i stigende grad også udfordrer den etablerede geopolitiske orden i Asien siden 1945. På sigt kan Kina potentielt udfordre USA's stilling i den regionale magtbalance. Denne proces er allerede i gang, idet Kinas voksende økonomiske og militære styrke er blevet omsat i stigende kinesisk aktivisme i udenrigspolitikken bl.a. i Afrika, Centralasien og senest i Mellemøsten – og ikke mindst i Kinas maritime nærområder. Det kan være positivt, at Kina tager mere internationalt ansvar, men også give anledning til voksende spændinger – især mellem Kina og USA og dets nabolande. Handelskrigen med USA kan være et symptom på en bekymrende geopolitisk udvikling i regionen, der vil bidrage med øget politisk usikkerhed for investorerne, vurderer EKF.

Tabel 4: **Kina på globale ranglister**

Forsknings- & udviklingsintensitet (totale investeringer i pct. af BNP)	14 (ud af 76)
WIPO's Global Innovation Index	17 (ud af 127)
World Economic Forum's Global Competitiveness Index	28 (ud af 137)
Transparency Internationals "Corruption by country"(efter laveste niveau)	87 (ud af 180)
Verdensbankens "Ease of doing business" (samlet score)	46 (ud af 190)
Verdensbankens individuelle parametre:	
Bureaukrati ved opstart af virksomhed (efter laveste niveau)	28 (ud af 190)
Adgang til kredit (efter nemmeste adgang)	73 (ud af 190)
Beskyttelse af mindretalsaktionærer (efter mest effektive beskyttelse)	64 (ud af 190)
Bureaukrati for virksomheder ved eksport/import (efter laveste niveau)	65 (ud af 190)

Kilde: Se kildehenvisning på sidste side

Tabel 5: **Markedsmuligheder**

Med en middelklasse på 300 mio. og en voksende overklasse er der et anseeligt marked for kvalitetsvarer i Kina, hvor danske og vestlige produkter har høj status.

Luksusprodukter. Kinas nye middel- og overklasse efterspørger importeret luksus, og stærke mærkevarer har meget høj status. Her kan danske luksusmærker og underleverandører kile sig ind i den voksende købestærke overklasse, der især efterspørger vestlige produkter.

Fødevarer. Fødevareskandaler har stået i kø i Kina. Senest har den afrikanske svinepest ramt landets svinekødsproduktion. Der er derfor stor efterspørgsel efter rene og økologiske kvalitetsvarer fra lande som Danmark. Producenter af kvalitetsprodukter kan derfor med fordel kigge mod Kina.

Klima/miljø. Den gamle forurenende vækstmodel har opbrugt ikke-fornybare naturressourcer og spildt energi i uset omfang og dermed presset Kina på miljøfronten. Miljø, klima og grøn energi er derfor blevet stadig vigtigere, og landet har vist stor interesse for danske helhedsløsninger og kompetencer inden for vedvarende energi, energieffektive-ring og affalds- og vandhåndtering. Udfordringen er at komme i mål med aftaler og sikre danske eksportordrer.

Kilde: EKF

10 største danske eksportvarer til Kina

Tabel 6: **Overkategorier**

1. Medicinske og farmaceutiske produkter	8,5 mia. kr.
2. Maskiner og -tilbehør til industrien	2,4 mia. kr.
3. Kød og kødvarer	2,2 mia. kr.
4. Fisk, krebsdyr, bløddyr og varer deraf	1,8 mia. kr.
5. Elektriske maskiner, apparater og tilbehør	1,5 mia. kr.
6. Hud, skind og pelsskind	1,4 mia. kr.
7. Tekniske og videnskabelige instrumenter	1,3 mia. kr.
8. Diverse næringsmidler	1,2 mia. kr.
9. Kraftmaskiner og motorer	1 mia. kr.
10. Specialmaskiner til forskellige industrier	1 mia. kr.

Kilde: Danmarks Statistik

Tabel 7: **Underkategorier**

1.	Mink pelsskind, både hele og uden hoved, hale eller ben	2,3 mia. kr.
2.	Frossent svinekød, biprodukter (undtagen lever)	1,5 mia. kr.
3.	Tilberedte næringsmidler fremstillet af mel, gryn, groft mel, stivelse eller maltekstrakt	1,2 mia. kr.
4.	Frosne Pandalus koldtandsrejer	627,1 mio. kr.
5.	Frossent svinekød, undtagen hele og halve kroppe, skinke og bov og stykker deraf	517,4 mio. kr.
6.	Dele til vaskepumper	488,1 mio. kr.
7.	Enzymer og tilberedte enzymer	450,8 mio. kr.
8.	Kulturer af mikroorganismer (undtagen gær)	400,9 mio. kr.
9.	Dele til maskiner, apparater og anlæg til behandling af materialer ved processer, der indbefatter temperaturændringer	328,8 mio. kr.
10.	Kiks, biskuits- og småkager, herunder med tilsat kakao eller chokolade, med indhold af mælkefedt over 8%	285,6 mio. kr.

Kilde: Danmarks Statistik

Kommercielt klima

Ifølge EKF's model for kommercielt klima baseret på IHS Markit ligger Kinas forretningsklima midt i feltet som en forhøjet risiko på linje med lande som Thailand og Indonesien. Korruption og sikring af ejendomsrettigheder er nogle af udfordringerne. En langvarig antikorrupsionskampagne sigter på at begrænse korruptionen og en stribe embedsmænd og ledere i statslige virksomheder er blevet fængslet de senere år. Men retsprocesserne er lukkede og flere forretnings- og embedsmænd er forsvundet under kampagnen. Forretningsklimaet er også præget af kinesiske kulturkoder, der er meget anderledes end danske, fx et stærkt hierarki i beslutningsgange og langsommelige beslutningsprocesser. Der skal også investeres meget i omdømmevurdering og opbygning af et stærkt tillidsforhold til samarbejdspartnere i og med, at retssystemet ikke fungerer optimalt.

Finansiering

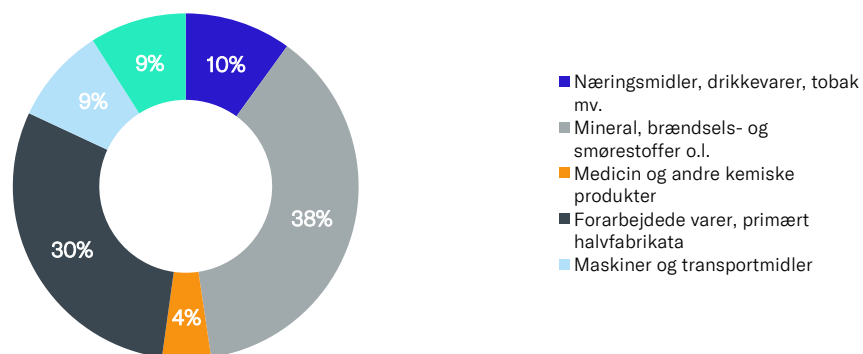
Banksektoren i Kina er primært statsejet, og der er en række godt ratede banker. Sektoren lever dog ikke op til de højeste internationalt standarder. EKF har særlig fokus på kvaliteten i regnskaber i forhold til kreditvurdering af private selskaber. EKF er generelt åbent for at stille garantier med lang risikoperiode i Kina på de bedre banker og på stærkere private købere. Kina har visse kapitalrestriktioner, som vanskeliggør udenlandsk kreditgivning til både kinesiskejede og udenlandskejede virksomheder i landet.

Tabel 8: **Modtagere af dansk vareeksport 2017, rangeret**

1. Tyskland	102 mia. kr.
2. Sverige	78,5 mia. kr.
3. Storbritannien	53,8 mia. kr.
4. USA	51,5 mia. kr.
5. Norge	42,2 mia. kr.
6. Kina	29,9 mia. kr.
7. Nederlandene	28,1 mia. kr.
8. Frankrig og Monaco	23,4 mia. kr.
9. Polen	20,1 mia. kr.
3. Storbritannien	53,8 mia. kr.

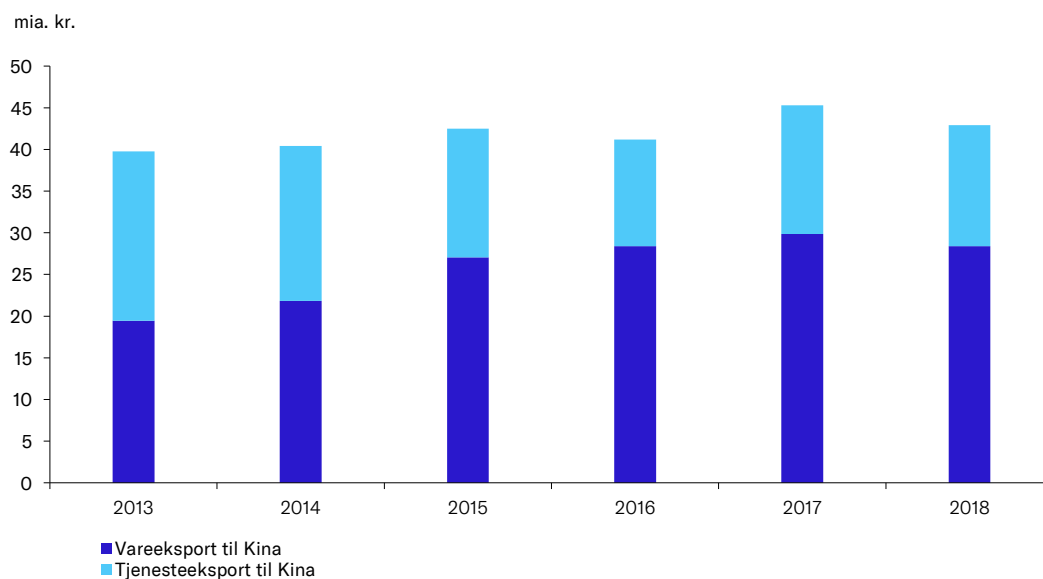
Kilde: Danmarks Statistik

Figur 1: **Hovedkomponenter i den danske vareeksport til Kina fra feb. 2018 til okt. 2018**

Kilde: Danmarks Statistik og Udenrigsministeriets eksportudsigte for Kina

Figur 2: **Dansk vare- og tjenesteeksport til Kina fra 2013 til 2018**

Kilde: Danmarks Statistik

Om Markedsrapport

Markedsrapport er en del af Dansk Erhvervs løbende overvågning af de internationale markeder og udkommer i opdateret version hvert kvartal. Publikationen udarbejdes i samarbejde med en gruppe samarbejdspartnere, der besidder en helt særlig viden om handels- og forretningsvilkår på de vigtigste danske eksportmarkeder. Samarbejdspartnerne er:

EKF – Danmarks Eksportkredit

Har du brug for en kredit til at udvikle din virksomhed eller levere en ordre til en kunde i udlandet? Har din eksportkunde brug for finansiering for at kunne købe dine varer? EKF er Danmarks Eksportkredit, og vi hjælper danske virksomheder frem i verden ved at finansiere jeres forretninger og tage de risici, der kan være forbundet med at handle med andre lande. Som en del af vores arbejde vurderer vi løbende økonomisk og politisk risiko på de fleste eksportmarkeder. Kontakt EKF på 35 46 26 00 eller besøg på www.ekf.dk, hvis din virksomhed har brug for finansiering til eksport eller er underleverandør til eksport.

Det Dansk-Tyske Handelskammer (www.handelskammer.dk)

Udenrigsministeriet (www.um.dk)

Markedsrapport er baseret på en række solide statistikkilder, som Dansk Erhverv finder troværdige: Danmarks Statistik, Eurostat, IMF, WTO, OECD, Danmarks Nationalbank, Verdensbanken og The Economist Intelligence Unit. Gengivelse af materiale fra Markedsrapport skal ske med Dansk Erhverv anført som kilde.

For yderligere information om Markedsrapport, herunder om muligheden for at blive samarbejdspartner, kontakt venligst Michael Bremerskov Jensen, chefkonsulent, EU & International, Dansk Erhverv, på tlf. +45 31 75 24 00 / e-mail: mje@danskerhverv.dk.

For mere om Dansk Erhverv se vores hjemmeside på: www.danskerhverv.dk